

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

PHILOLOGY

**РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ
ФІЛОЛОГІЇ**

Студентський науковий вісник

Рівне – 2019

УДК 81'243

А 43

Актуальні проблеми сучасної іноземної філології: Студентський науковий вісник. – Рівне: РДГУ, 2019. – 202 с.

Редакційна колегія:

Михальчук Н.О., доктор психологічних наук, завідувач кафедри практики англійської мови, РДГУ;

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Рецензент:

Воробйова Л.М., кандидат філологічних наук, професор кафедри теорії та історії світової літератури РДГУ.

Упорядник випуску:

Воробйова І.А., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови, РДГУ.

Розглянуто й затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови РДГУ (протокол № 4 від 11.04.2019).

Затверджено та рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради РДГУ (протокол № 4 від 25.04.2019 р.)

(с) РДГУ, 2019

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА

Зузак І.Ю.

Рівненський державний гуманітарний університет
Рівне

ЖАНРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ КАЗКОВИХ НАРАТИВІВ

Останніми десятиліттями, а саме з другої половини ХХ та до сьогодні зріс інтерес дослідників до казкового жанру. Така зацікавленість не є дивною, зважаючи на те, що до цього жанру все частіше звертаються письменники, які продукують не лише казки традиційної форми, але й казки для дорослих. Такі оповіді відзначаються тим, що вони торкаються важливих соціальних проблем, а також містять елементи, зовсім не характерні традиційній казці. Ще одна тенденція полягає у трансформації відомих класичних казок. Варто зазначити, що трансформації традиційних казкових сюжетів з'являлися протягом усього періоду їх існування, проте лише останнім часом цей процес набув масового характеру. Нині з'явилося ціле покоління письменників, таких як А.С.Байетт, М.Етвуд, Дж.Барт, Р.Кувер, А.Картер, І.Кальвіно, яких С.Бенсон називає «казковим поколінням» через те, що їх літературні твори мають тісні та різнобічні зв'язки з казковою оповіддю. Зважаючи на усе зазначене, постає необхідність дослідження сучасних трансформацій традиційних казок та визначення їх жанрових і стилістичних особливостей.

Вивченням специфіки казкового жанру займаються такі вчені як Д.Хаас, К.Бернхаймер, Е.Харріс, С.Томпсон, А.Аарне, Х.-Й.Утер, Дж.Зайпс, М.Люті, М.Татар, Х.Роллеке, Р.Боттігхаймер, А.Ж.Греймас, Ц.Тодоров, Б.Беттельхейм, В.Джоосен, К.Баккілега, С.Боббі, Л.Хатчеон, Л.Ю.Брауде, В.Я.Пропп, Т.Г.Леонова, Ю.Ф.Ярмиш, М.Н.Липовецький, Т.В.Кривошапова, Н.Н.Большакова, Н.А.Вікторова, Л.В.Овчинникова, О.Д.Нефьодова, Л.П.Прохорова, О.Ю.Кирилова, А.В.Рафаєва, Є.М.Мелетинський, С.Ю.Неклюдов та ін.

Мета статті – з'ясувати жанрові трансформації та стилістичні особливості сучасних англійських казкових наративів.

Категорія наративу отримала широке розповсюдження у ряді гуманітарних дисциплін, міцно увійшовши в категоріальний апарат філософії, соціології, історії, психології та інших областей знання. Наратив як форма дискурсу викликає все більший інтерес не тільки як самостійний об'єкт дослідження, як форма організації людського досвіду, але і як методологічна основа соціально-гуманітарних досліджень, що мають справу з людською свідомістю, природа яких не лише текстуальна, але й оповідна.

Сам термін «наратив» походить від латинського дієслова *narrare* – розповідати, оповідати. Витоки терміна простежуються вже в Античності, де поняття *narratio* позначало частину мови оратора. Надалі, термін, залишаючись в рамках риторики, застосовувався для позначення процедури розповідання певних подієвих послідовностей, історій. У новітній час відбувається трансформація смислової наповненості терміна. Наприклад, в англійській мові форма *narrative* використовується вже не тільки як прикметник «розповідний», але і як іменник. На думку С.Зенкіна, наратив в цьому випадку «зближується за обсягом з розширювальним

вживанням слова «сюжет», тобто акцент робиться не на подію розповіді, а на події, про які розповідається, на «історію», яка сама собою впорядкована до текстуального викладу» [3, 524].

Постструктураліст Р.Барт розглядає наратив як специфічний модус прояву людського ставлення до дійсності. Здатність людини «оповідати» властива йому як атрибутивний спосіб актуалізації пережитого і можливого досвіду. Мислитель стверджує, що «розповідання в майже неймовірному розмаїтті своїх форм існує всюди, в усі часи, в будь-якому суспільстві» [1, 387].

Остання чверть ХХ століття ознаменувалася появою нової дисципліни – наратології, яка прагне відійти від структуралістської тенденції розгляду твору, тексту, дискурсу як порівняно замкнутої структури та розглядає їх як відкриті структури, здатні взаємодіяти з іншими текстами та дискурсами.

Про правдивість такого підходу свідчать зокрема сучасні казкові тексти, характерною рисою яких є їх трансмедіальність, тобто вихід за межі літературного наративу й відтворення у вигляді цифрових текстів, коміксів, кінофільмів, театральних постановок, ілюстрацій тощо. З одного боку, концепція казки вже стала занадто «розтягнутою», що загрожує розмиванням цього поняття. З іншої сторони, така еластичність дозволила казці дотепер залишатися актуальною, не втратити популярність, забезпечуючи при цьому реципієнтів не тільки історіями, а й загальними роздумами про літературу та життя. В.Джоосен вважає, що у цьому плані казки повертають собі гнучкість, яку мали їх фольклорні відповідники в усній традиції, адже вони поєднували минуле з майбутнім не лише в плані змісту, але й у плані форми. Ця гнучкість, зокрема, проявляється в запозиченні певних характеристик інших жанрів, розширенні жанрово-родової приналежності казкових творів і появи казок-поем, казок-повістей, казок-романів тощо, а також казкових сіквелів та пріквелів [7].

Варто зазначити, що здатність казки до модифікації закладена в самій природі казкового жанру, адже в основі літературної казки лежить модель фольклорної казки, мотиви якої, нарівні з функцією продовження казкової традиції, допускають різні комбінації та трансформації. Нині можемо бачити своєрідний діалог між класичними та сучасними творами, зважаючи на що, можемо стверджувати, що невід'ємною рисою сучасних літературних казок є інтертекстуальність.

Літературна казка, за визначенням В.Єфименко, «це авторський художній твір, жанрова своєрідність якого визначається низкою структурно-композиційних та лінгвостилістичних ознак. Літературна казка спирається на жанрові архетипи фольклорної казки, проте відрізняється більшою деталізацією оповіді, психологічною глибиною персонажів, ускладненням чарівно-казкового хронотопу» [2, 5].

Виникнення літературної казки в Європі пов'язане з іменами таких письменників, як італійці Дж.Ф.Страпарола, Дж.Базіле, французькі казкарки мадам д'Онуа, мадам де Мюра, мадемуазель де ля Форс. Визнаними класиками казкового жанру є Шарль Перро, автор збірки «Історії і казки давніх часів» (1697 р.), та брати Грїмм – автори «Дитячих та сімейних казок» (1812 р.).

Аналіз сучасних англійських казкових трансформацій засвідчив, що у переважній більшості з них як прецедентні тексти використовуються класичні казки Ш.Перро та братів Грїмм. Наприклад, казка про Попелюшку є однією із найпопулярніших у світі. У сучасних літературних казках про Попелюшку спостерігається поєднання традиційних мотивів класичних казок Ш.Перро та братів Грїмм з новими авторськими мотивами, переосмислення традиційних ролей персонажів, руйнування гендерних стереотипів та зміна наративів (часто оповідь ведеться від імені когось із дійових осіб). Деякі літературні казки переглядають негативну роль мачухи та зведених сестер, а також відкидають обов'язковий характер шлюбу з принцом, пропонуючи, натомість, нетрадиційні закінчення. Мотиву триразового відвідання балу в багатьох сучасних казках немає: бал зазвичай проводиться лише один раз.

Однією із найпопулярніших залишається і казка про Червону Шапочку. Літературні казки про неї, відповідно до поглядів Дж.Зайпса, можна розділити на твори, в яких головна героїня перемагає вовка без допомоги мисливця чи інших персонажів-чоловіків; твори, де наявні спроби реабілітувати вовка; твори, які трансформують ті чи інші сцени – наприклад,

розмову з вовком. Наприклад, ось таким є діалог Червоної Шапочки з вовком у казковій повісті Т.Холта «Білосніжка та семеро самураїв»:

“What small eyes you’ve got!”

“What? Oh shit. I mean, yes, all the, um, worse for seeing you with.”

“Really? And what little ears you’ve got!”

“All the worse for hearing you with”...

“What small teeth you’ve got. And other things too, but there’s no need to be gratuitously insulting” [6]. Такі засоби розширюють рамки традиційних наративів, роблять класичних персонажів менш схематичними, а їх оповіді наділяють більшим психологізмом і переконливістю.

Літературні варіанти казки про Білосніжку трансформують не лише традиційний сюжет, але й образи. Зокрема суттєвих змін зазнає кілька мотивів (особливо часто – мотив мачухи). Так, у деяких казках («Перед північчю» К.Доуки, «Хлопчик відьми» М.Грубера) мачуха дуже любить свою пасербицю та навіть допомагає їй у здійсненні бажання одружитися з принцом. Наприклад, у казці К.Доуки мачуха та зведені сестри перетворюються для героїні на рідних людей: *My wish has finally come true, I thought. I have a mother and sisters to love me, a mother and sisters whom I love* [5].

Переглядаються у сучасних літературних казках традиційні гендерні стереотипи. Наприклад, у деяких творах головна героїня перетворюється на негативного персонажа, намагається вбити (Т.Холт «Білосніжка та семеро самураїв») або вбиває мачуху (Дж.Йоулен «Сноу влітку»), чи із задоволенням спостерігає за її екзекуцією («Мертва королева» Р.Кувера). В оповіданні «Мертва королева» Р.Кувер демонструє реакцію Білосніжки на екзекуцію мачухи: *... she had laughed with open glee at her stepmother’s terrible entertainment ... I tried to read her outrageous cheerfulness, tried to understand the merriment that such an awesome execution had provoked ... At times, she seemed utterly heartless, this child, become the very evil she’d been saved from* [4]. Таким чином, Р.Кувер руйнує невинно-ангельський образ Білосніжки.

Жанрові трансформації казки про Сплячу красуню торкнулися як структурних компонентів казки, так і наративних стратегій, стосунків між автором і читачем. Конкретизуються просторово-часові відношення, певні традиційні чарівні мотиви отримують раціональне пояснення. Літературні казки про Сплячу красуню відрізняються також зміною традиційних ролей та несподіваними розв’язками. Чимало трансформацій стосується змісту прокляття, яке отримала Спляча красуня: ніколи не старіти (А.Жера «Спостерігаючи за трояндами»), отримати сто років свободи (Т.Лі «Та, що не спить»), «погроза» закохатися в прекрасного принца («Принцеса з пластику» А.Клеффі).

Сюжет класичної казки трансформується, доповнюючись сучасними реаліями й цілком правдоподібними поясненнями певних подій (до прикладу, сон головної героїні перетворюється на кому (Дж.Оутс, Д.Фішер, М.Блумлейн, А.Жера) або обумовлюється дією наркотиків (Ф.Блок, К.Свіфт). Традиційний мотив пробудження героїні після поцілунку принца трансформується в поцілунок мисливця (Г.Магуайр «Дзеркало, дзеркало») або іншої жінки (Р.МакКінлі «Кінчик веретена», О.Брумас «Спляча красуня»), штучне дихання «рот до рота» (А. Жера «Картини ночі») або пробудження під час пологів (Дж.Хайнз «План зведеної сестри»). Не всі літературні казки мають щасливу розв’язку: деякі героїні казок про Сплячу красуню так і не прокидаються (Дж. Костіян, М. Блумлейн). Трапляються в літературних казках також випадки кардинальної зміни традиційних ролей персонажів, коли, до прикладу, замість Сплячої красуні з’являється Сплячий принц (К.Койа «Пробудження принца», Е.Доунер «Прекрасна дівчина Сомнуса»).

Отож, бачимо, що сучасним літературним казкам характерна низка жанрових трансформацій. Зокрема, суттєвих змін зазнає чарівне оточення, у казкових трансформаціях співіснують фантастичні і реалістичні елементи, часто читачеві важко розрізнявати реальність і фантазію. Деякі традиційні чарівні мотиви отримують раціональне пояснення (наприклад, у сучасних казках про Сплячу красуню). Поширена стратегія у сучасних літературних казках – прив’язка до певних географічних і культурних реалій, наявність прямих і непрямих

індикаторів часу (на відміну від традиційних казок, де час не уточнюється). Літературні казки, на відміну від традиційних, не завжди мають щасливе закінчення, часто автори пропонують альтернативні варіанти розв'язки сюжету. Характерним також є те, що у сучасних англійських казках переосмислюються стереотипи щодо різних аспектів функціонування казкових героїв і героїнь. Однією з популярних стратегій боротьби з патріархальною моделлю репрезентації гендеру в традиційних казках є зміна гендерних ролей персонажів. Іншою стратегією є зміна традиційних характеристик представників різних статей, а саме поява сильних активних героїнь та невпевнених у собі героїв. Окрім того, переосмислюється традиційна негативна роль деяких персонажів (вовка, мачухи, зведених сестер).

ЛІТЕРАТУРА

1. Барт Р. Введение в структурный анализ повествовательных текстов / Р.Барт // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX–XX вв. Трактаты, статьи, эссе. – М.: МГУ, 1987. – С. 387-422.
2. Єфименко В.А. Жанрові трансформації та мультимодальність сучасних казкових наративів (на матеріалі англійської мови): автореф. дис. ... д-ра філол. наук / В.А.Єфименко. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2018. – 32 с.
3. Зенкин С. К критике нарративного разума / С.Зенкин // Новое литературное обозрение. – 2003. – № 59. – С. 524-534.
4. Coover R. The dead Queen [Electronic resource] / R.Coover. – URL: <https://csl2honorsenglish.files.wordpress.com/2015/05/the-dead-queen.pdf>.
5. Dokey C. Before Midnight: A Retelling of Cinderella [Electronic resource] / C.Dokey. – URL: <https://epdf.tips/before-midnight.html>.
6. Holt T. Snow White and The Seven Samurai / T. Holt. – URL: <https://www.litmir.me/bd/?b=413153>.
7. Joosen V. Critical and Creative Perspectives on Fairy Tales: An Intertextual Dialogue Between Fairy-tale Scholarship and Postmodern Retellings [Electronic resource] / V.Joosen. – URL: https://books.google.com.ua/books/about/Critical_and_Creative_Perspectives_on_Fa.html?id=B5SLVSm2a9kC&redir_esc=y.

Науковий керівник: канд. пед. наук, доцент Фрідріх А.В.

Фуштор В.І.

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ*

ВТІЛЕННЯ ФЕНОМЕНУ «СВОБОДА/НЕСВОБОДА» У РОМАНІ В.ГОЛДІНГА «ВІЛЬНЕ ПАДІННЯ»

Впродовж тривалого часу творчість англійського письменника В.Голдінга досліджувалась багатьма науковцями у різних площинах.. Зокрема окремі аспекти втілення ідей європейського екзистенціалізму у творах письменника розроблялись такими літературознавцями як О.Астаф'єв, Є.Волошук, М.Зозуля, А.Ласточкіна, Н.Ліщинська, І.Малишівська, С.Павличко, Л.Тарнашівська, А.Чамеев, О.Шаповал та ін. Проте попри значну кількість розвідок, присвячених знаковим романам В. Голдінга, твір автора «Вільне падіння» («Free Fall») ще залишається недостатньо вивченим.

Мета дослідження полягає у спробі дослідити авторський розподіл складових феномену «свобода/несвобода». З'ясувати характер взаємозв'язку концептів «свободи/несвободи» з погляду проблем екзистенціалізму.

ЗМІСТ

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА ТА ГРАМАТИЧНА СИСТЕМИ МОВИ І МЕТОДИ ЇХ ДОСЛІДЖЕНЬ	4
Желуденко М.О., Коваленко М.С.....	4
Кондратюк Д.Г.	5
Лаптева А.В.....	7
Anna Prykhodko.....	10
Стецюк О.М.....	14
Христин І.В.	17
Хром'як М.М.	19
Шевченко І.С.	23
Яблонська О.В.	27
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ	31
Горбенко К.С.	31
Liudmyla Diakovska	33
Дудкіна Н.В.....	35
Кононова В.С.....	40
Кривко Ю.А.	42
Кривоносова М.І.....	47
Кривоносова Т.І.....	49
Лазаренко В.С.....	51
Ніколенко К.В.....	53
Петрікеєва О.	55
Плоскіна К.О.....	58
Yana Riabokon.....	61
Цинтарюк А.А.	63
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА	66
Зузак І.Ю.	66
Фуштор В.І.....	69
НОВІТНІ МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ.....	75
Vira Bohdan	75
Alla Velykodna, Olena Nazarenko.....	78
Веремчук М.О.....	83
Гапонюк О.А., Терещенко Т.В.....	85
Голота А.В.	87
Anastasiia Horenchuk	90
Olha Dyshchakovska.....	92
Iryna Yezerska.....	95

Olena Yerzhykevych	97
Iryna Zaiets	103
Anastasiia Ihnatieva	108
Yulia Kolibek	112
Hanna Kononchuk	115
Svitlana Kudliak	119
Kateryna Kuzmych	124
Лаврик В.В.	128
Myroslava Liashkevych	133
Anastasiia Mazurova	138
Olesia Mazurok	141
Viktoriiia Markovska	145
Iryna Mudryk	146
Ivanna Nedbailo	151
Olha Pavlosiuk	154
Iryna Pavliuk	158
Valeriiia Parfeniuk	162
Nataliia Pylnieva	164
Поліщук А.І., Терещенко Т.В.	167
Посільський Д.В.	170
Khrystyna Prytula	175
Середюк Л.А., Зуй Ю.В.	179
Yuliia Storozhynska	181
Сьомик І.М., Терещенко Т.В.	183
Тимощук М.В.	185
Ткачук Ю.С.	187
Фай Т.М.	190
Oksana Filipchuk	192
Ivanna Khomyshyn	194
Olha Tsiuman	195
Victoria Shymanska	196
ЗМІСТ	200

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ВІСНИК

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Відповідальний за підготовку збірника до видання *Воробйова І.А.*

Комп'ютерна верстка *Воробйова І.А.*